
Dendrokronologisk undersøgelse af prøver fra 'Husmannsplads Bråstadlia 216', Arendal kommune, Agder fylke, Norge

---

NNU Rapport 10 – 2024

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Fotos: Rolf Einar Huus

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Bråstadlia

Arendal kommune

Gnr/Bnr: 443/113

Koordinater: 58.46228 N, 8.67692 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Agder fylkeskommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus, Bygningsvern i Agder (Agder fylkeskommune)

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9801, februar 2024

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra Nationalmuseets hjemmeside under Dendrokronologi, Se også Agder fylkeskommune oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

'Husmannsplads'

I alt er seks prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra seks tømmerstykker undersøgt (se vedhæftede feltrapport). Alle er udtaget som boreprøver.

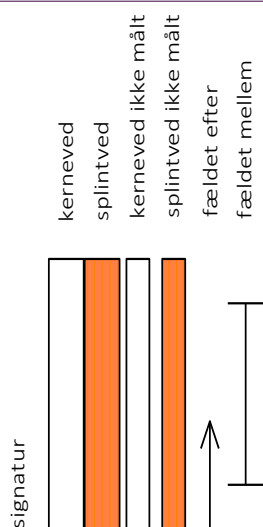
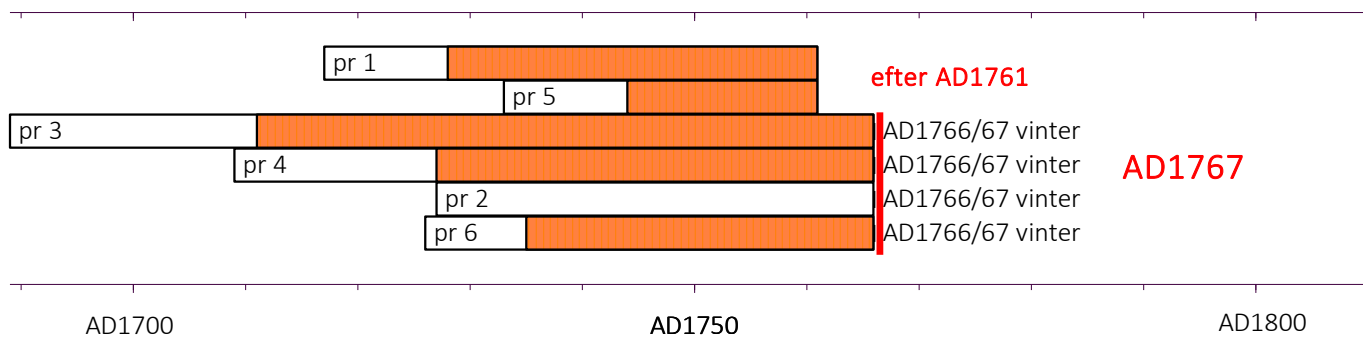
Der er konstateret splintved på fem af de undersøgte tømmerstykker. På fire prøver kan der konstateres 'Waldkante' (træets sidstdannede årring).

Antal årringe i prøverne varierer mellem 29 og 78.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Alle prøver er dateret.

Husmannsplads - Bråstadlia - Froland kommune

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Den røde signatur er en **tolkning**, der angiver det formodede fældningstidspunkt for træerne, som de daterede prøver stammer fra.

Fire prøver stammer fra træer, hvor den sidste /yderste årring er dannet i AD1766. Årringene er færdigdannet hvilket betyder, at træerne er fældet i vinterhalvåret AD1766/67. Sandsynligvis tidligt i AD1767.

To prøver (1 og 5) stammer fra træer, som formentlig kan være fældet lidt tidligere.

Årringskurverne for fem af de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve n476m001 på 78 år, som dækker perioden AD1689-1766.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund - og referencekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge (se tabel).

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: ca. 40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af NTNU Vitenskapsmuseet Nasjonallaboratoriene for datering, Trondheim.

kurver	-	-	N476m001	
-	start	dates	AD1689	
-	dates	end	AD1766	
aam01	AD1243	AD1744	1.46	N Aust Agder indenlands
aam02	AD1487	AD1837	5.47	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	0.60	N VA Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	4.40	N Vest-Agder med Aaseral
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	4.53	N Vest-Agder uden Aaseral

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurver

Mean sequence - N476m001

Dated AD1689 to AD1766

Contains the following files

N4760019.d dated AD1717 to AD1761 of type R 33 N

N4760029.d dated AD1727 to AD1766 of type R 0 W

N4760039.d dated AD1689 to AD1766 of type R 55 W

N4760049.d dated AD1709 to AD1766 of type R 39 W

N4760069.d dated AD1726 to AD1766 of type R 31 W

Katalog over undersøgte prøver

A9801 Katalog

N4760019

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 2 pr 1

Raw Ring-width PISY data of 45 years length

Dated AD1717 to AD1761

33 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 148.49 Sensitivity 0.25

N4760029

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 8 pr 2

Raw Ring-width PISY data of 40 years length

Dated AD1727 to AD1766

0 sapwood rings and winter bark surface

Average ring width 343.85 Sensitivity 0.20

Interpretation: AD1766/67 winter

N4760039

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 9 pr 3

Raw Ring-width PISY data of 78 years length

Dated AD1689 to AD1766

55 sapwood rings and winter bark surface

Average ring width 84.31 Sensitivity 0.21

Interpretation: AD1766/67 winter

N4760049

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 10 pr 4
Raw Ring-width PISY data of 58 years length
Dated AD1709 to AD1766
39 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 155.76 Sensitivity 0.22
Interpretation: AD1766/67 winter

N4760059

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 12 pr 5
Raw Ring-width PISY data of 29 years length
Dated AD1733 to AD1761
17 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 370.97 Sensitivity 0.26

N4760069

A9801 Bråstadlia 216 gavl omfar 5 pr 6
Raw Ring-width PISY data of 41 years length
Dated AD1726 to AD1766
31 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 208.61 Sensitivity 0.14
Interpretation: AD1766/67 winter

